

Decentní erotika Václava Havla

Letní podvečer v Praze-Klánovicích, voní květy ze zahrad secesních vilek. V okolních borových hájích se ztišil vítr. Na asfaltové silnici protínající Klánovice vejplnil nicméně provoz neutichá. Po víkendů se lidé vracejí do svých domovů v metropoli. Některá auta však naopak z pražského centra přijíždějí a zastavují u zdejšího kulturního centra Beseda. Míří sem i hloučky svátečně oděných pěšáků. Důvod? Premiéra Žebrácké opery Václava Havla na motivy Trígrošové opery Bertholda Brechta.

■ NAĎA MIHALOVIČOVÁ

Je beznadějně vyprodáno. Hlediště plné, jeviště však zatím zeje prázdnotou. Soubor klánovických ochotníků je ještě v zákulisí. Pochodující nervy ne pouze před premiérou Havlovy hry, ale i před premiérou svou vlastní. Koncem minulého tisíciletí ještě nevěděli, že budou existovat. Teprve s příchodem nového milénia pojali tři mladí muži – Libor Bouček, Tomáš Krejčí a Martin Dušek – při šálku kávy myšlenku ochotnický kolektiv v Klánovicích založit a navázat tak na starou zdejší tradici neprofesionálního herectví.

Pro tento záměr se posléze nadechlo více než patnáct mladých dívek a chlapců. Věk – dvacet až šestadvacet let. A ne všichni jsou místní. Záměr a nadšení by však samy o sobě nestačily, nebýt podpory klánovického zastupitelstva, zdejšího kulturního centra a osobně i jeho ředitele Vladimíra Procházky

Atypická rekvizita: syrové maso

Do začátku představení už příliš času nezbývá. V zákulisí udílí režisér Tomáš Krejčí poslední pokyny a z lednice jde ven flák syrového hovězího masa, které si na jevišti také zahraje. Přesto ještě režisér odpovídá na pár otázek.

Jak vám je po těle, když vaši herci jdou poprvé před plný sál?

Je to strašná zodpovědnost. Dali jsme tomu půl roku. Teď už můžu jenom držet palce, aby nám to vyšlo.

Z čeho máte největší strach?

Je to jedna z nejtěžších českých her. Zvlášť kvůli náročnosti a délce textu. Sám Václav Havel říká, že to je nehratelná hra. A to my jsme ještě k tomu nejmladší soubor, který ji kdy nastudoval.

Na jevišti jako dlaň, bez opory, sedí na židli Blanka Černá v roli Elisabeth Peachumové. Na klíně prkýnko, na němž kráčí krásnou lesklou roštěnku. Světla se rozzáří a hra začíná. Rozvíjí se příběh o podvodu, otcovské lásce, nenávisti, závislosti, zlobě, osudu, obětech, čestnosti. Konflikt lásky a zrady. Osudový příběh gangstera a profesionální ženy, jenž je nadčasovou analýzou lidských vztahů.

Na scénu přichází erotika

Naprosto dokonalá je dikce všech herců. Obráží vedení

obou režisérů – Tomáše Krejčího i Libora Boučka, v „civilu“ studentů divadelního umění na vysoké škole. Podařilo se jim skloubit jevištní mluvu, v běžném životě nepřijatelnou, s hereckou akcí. Díky režisérům se vydařily i všechny scény nabitě decentní erotikou. Přitom jejich nastudování provázelo nejedno úskalí. Sami režiséři k tomu říkají:

Bouček: Na začátku zkoušek

jsme například v ansámblu narazili na jednu těžko překonatelnou věc – stud z doteků.

Krejčí: A líbání. To jsem musel všechny vyhnat ven a zkoušeli jsme to jen ve třech. Za půl hodiny se osmělili, a pak si na zkouškách hodně užívali. Přehrávali to, musel jsem je přerušovat.

Při premiéře už ani líbání, ani doteky žádnému z aktérů problémy nedělají. Nic nepůsobí trapně a diváci to oceňují. Zejména dlouhý monolog jednoho z hlavních hrdinů. Režisér jej napadit ztvárnili jako taneční výstup herců Martina Nedvěda a Veroniky Hrabalové ve vězení. Publikum aplauduje.

Pozvání na Hrádeček

Po představení je více času. Také méně nervů. I na povídání. Třeba s ředitelem klánovického kulturního centra Beseda Vladimírem Procházkou, bez jehož pomoci by to soubor rozhodně neměl jednoduché. Poskytl ochotníkům prostory ke zkouškám i k vlastnímu představení, zásoboval je dokonce občerstvením a nakonec se nechal i přesvědčit, aby převzal jednu z hlavních rolí. Sám o sobě však nemluví, o druhých říká: „Byla to nesourodá skupina lidí, kteří se spolu většinou neznali. Měli pouze vůli hrát divadlo. Což je obdivuhodné, protože nevěděli, do čeho jdou.“ Ani on vlastně nevěděl. A přece v Žebrácké opeře exceloval.

Klánovický soubor dnes už má za sebou vyprodanou premiéru a dvě stejné vyprodané reprízy. Dostal i řadu nabídek k účinkování na jiných scénách.

V jednání je dokonce vystoupení na Hrádečku u Václava Havla v rámci jeho zahradních slavností. Prezident byl původně pozván i na premiéru své hry v Klánovicích, leč právě v té době dlel v Itálii.

Divadlo místo drog

Den pro premiéru Žebrácké opery v Klánovicích přinesla média tuto zprávu: „Policie zasáhla proti nebezpečnému gangu drogových dealerů, který zásoboval tisíce mladých narkomanů marihuanou, pervitinem a dokonce i heroinem. Zákrok byl výsledkem několikaměsíční práce speciálních policejních složek a proběhl tak bleskově, že zločinci se nezmohli na sebemenší odpor. Všichni byli obviněni z nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů a z šíření toxikomanie.“

Klánovičtí ochotníci mají také svou drogu – divadlo. Věnují mu veškerý svůj volný čas, soboty, neděle, svátky. A to proto,

aby k němu přivedli i své vrstevníky, aby místní kulturní centrum Beseda sloužilo návštěvníkům všech generací. Žebrácká opera byla v tomto jejich snažení dobrým počinem. Navíc tentokrát kulturu do Klánovic nikdo nepřivezl. Vytryskla ze zdejších zdrojů.

Na dobrovolném vstupném vybrali divadelníci 6683 korun. Vedle zasloužených aplausů mohla být i ona jejich odměnou. Ale nepřijali ji, zřekli se jí ve prospěch ohrožených rakovinou.

Několik dnů poté došel do Klánovic dopis Aleny Liškové z Prahy 4. Mimo jiného v něm stojí: „Vážení klánovičtí, opravdu vám závidím takové mladé lidi v dnešní problematické době, kdy často převládá komerce, kult peněz a drogy. Oceňuji, že se dokázali vzdát svých honorářů, a tím podpořit vysoce humanitární věc. Děkuji jim za všechny, kterým vrátili naději v lepší budoucnost!“

FOTO: AUTOR

